

Піскун В. С., Шевчук В.В.
ПНПУ імені В.Г.Короленка

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СУБ'ЄКТИВНОГО ВІДЧУТТЯ
САМОТНОСТІ ТА БЕЗНАДІЙНОСТІ З ФОРМУВАННЯМ
СУЇЦИДАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У РАНЬОМУ
ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ**

Поданий розгляд проблеми прояву суїцидальних тенденцій в ранньому дорослому віці та його залежності від різних індивідуально-психологічних особливостей особистості не вичерпує всіх її аспектів. Більш ґрунтовна розробка цього питання може стати предметом наших подальших пошуків, зокрема доцільно буде порівняти гендерний, професійний та віковий аспекти суїцидальних тенденцій.

The given consideration of the problem of manifestation of suicidal tendencies in early adulthood and its dependence on various individual psychological features of the personality does not exhaust all its aspects. A more thorough elaboration of this issue may be the subject of our further research, in particular, it will be useful to compare gender, professional and age aspects of suicidal tendencies.

Актуальність теми дослідження. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, серед населення віком від 15 до 44 років суїцид є однією з трьох головних причин смертності. Щороку в світі близько мільйона людей покінчують життя самовбивством [1; 2].

Серед зарубіжних дослідників, котрі займались вивченням цієї теми, можемо виділити таких як Т.Е. Joiner, J.D.

Ribeiro, E. Ringel, K.A. Lynam, T.K. Gordon, Y. Levi-Belz, Y. Gvion, A. Apter, R.C O'Connor, M.K. Nock та багато інших.

Самовбивство вивчали також українські науковці О. Є. Блинова, Л. В. Боярин, О. В. Кованда, О.О. Осетрова, В.В. Рибалка, В. В. Сулицький, О. Чудакова, Р. П. Федоренко, Л. А. Скаковська, С. І. Яковенко, О. Полегешко, В.П. Москалець, О.С. Лісова, Є. А. Кальницький, М. Заброцький, Ю. О. Тисячна та ін. Усі вони дотримувались різних точок зору на причини існування суїциду як явища, його мотивацію, причини, фактори та ознаки.

Доцільно визначити характер зв'язку між суб'єктивними відчуттями самотності й безнадійності та наявністю суїцидальних тенденцій. Для перевірки наявності чи відсутності зв'язку суб'єктивного відчуття самотності з наявністю суїцидальних тенденцій порівнюємо результати дослідження за методикою суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела й М. Фергюссона та опитувальником "Ризик-С" і методом незакінчених речень О. Кучера.

Спершу порівняймо результати досліджень за методикою суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела і М. Фергюссона й опитувальником "Ризик-С". Серед досліджуваних, котрі мають виразні ознаки суїцидальної схильності, 8 % демонструє високий рівень суб'єктивного відчуття самотності. Ще 4 % властивий середній рівень відчуття самотності. Низький рівень відчуття самотності в даній групі досліджуваних не представлений. Рівні відчуття самотності серед досліджуваних з окремими ознаками суїцидальної схильності розподіляються наступним чином: 6 % – високий рівень, 8 % – середній рівень, 4 % – низький рівень. У групі досліджуваних, в котрих не було виявлено виразних ознак суїцидальної схильності, спостерігаються наступні закономірності: 4 % – високий рівень відчуття самотності, 20 % – середній рівень відчуття самотності, 24 % – низький рівень відчуття самотності. Констатуємо також такі показники серед групи досліджуваних,

що мають мінімальний рівень суїцидального ризику: в 2 % спостерігається високий рівень відчуття самотності, в 14 % – середній рівень відчуття самотності, у 4 % – низький рівень відчуття самотності.

Тепер порівнюємо результати дослідження за методикою суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела і М. Фергюссона та методом незакінчених речень О. Кучера. Серед досліджуваних, яким властивий високий рівень ризику суїцидальних намірів, 6 % демонструє високий рівень, 4 % – середній рівень і 0% – низький рівень суб'єктивного відчуття самотності. В досліджуваних з середнім рівнем ризику суїцидальних намірів суб'єктивне відчуття самотності проявляється наступним чином: 8 % демонструє високий рівень, 38 % – середній рівень і 14 % – низький рівень. Наступна закономірність прояву суб'єктивного відчуття самотності спостерігається в досліджуваних з низьким рівнем ризику суїцидальних намірів: 6 % – високий рівень, 4 % – середній рівень, 20 % – низький рівень. Отже, можемо зробити висновок про те, що показники наявності суїцидальних тенденцій в ранньому дорослому віці здебільшого співвідносяться з проявом суб'єктивного відчуття самотності. Коефіцієнт кореляції Спірмена (ρ) між рівнем суїцидальних тенденцій та показниками суб'єктивної самотності дорівнює - 0.125. Залежність ознак є статистично значимою.

Далі порівнювались результати досліджень за шкалою безнадійності Бека та опитувальником “Ризик-С”.

Серед досліджуваних, котрим притаманні виразні ознаки суїцидальної схильності, у 6 % спостерігається важка безнадійність по відношенню до майбутнього, в 4 % – помірна безнадійність, у 2 % – легка безнадійність. Досліджувані, в яких не було діагностовано безнадійності, відсутні. У групі досліджуваних, котрі виявляють окремі ознаки суїцидальної схильності, показники безнадійності по відношенню до майбутнього розподіляються наступним чином: 4 % – важка, 10

% – помірна, 2 % – легка, 2 % – відсутня безнадійність. Досліджувані, в яких в цілому не було виявлено виразних ознак суїцидальної схильності, здебільшого проявляють легку безнадійність (22 %) та її відсутність (18 %). Менша кількість досліджуваних має прояви помірної (6 %) та важкої (4 %) безнадійності.

Серед досліджуваних з мінімальним рівнем суїцидального ризику показники безнадійності по відношенню до майбутнього розподіляються наступним чином: 8 % – безнадійності не діагностовано, 6 % – легка, 4 % – помірна, 2 % – важка безнадійність.

Тепер порівняємо результати досліджень за шкалою безнадійності А. Бека та методом незакінчених речень О. Кучера. Серед досліджуваних, в яких було діагностовано високий рівень ризику суїцидальних намірів, 8 % виявляють важку, а 2 % – помірну безнадійність.

Досліджувані з середнім рівнем ризику суїцидальних намірів здебільшого мають легку (26 %) та помірну (14 %) безнадійність, або її відсутність (16 %). Представлені також досліджувані з важкою безнадійністю (4 %). Показники безнадійності стосовно майбутнього серед досліджуваних з низьким рівнем ризику суїцидальних намірів розподіляються наступним чином: 4 % – важка, 8 % – помірна, 6 % – легка, 12 % – відсутня безнадійність. Коефіцієнт кореляції Спірмена (ρ) між рівнем суїцидального ризику та показниками безнадійності дорівнює -0.625 . Залежність ознак є статистично значимою.

Отже, можемо зробити висновок про те, що показники наявності суїцидальних тенденцій у ранньому дорослому віці здебільшого співвідносяться з проявом безнадійності стосовно майбутнього.

Література

1. Блинова О.Є., Боярин Л.В. Засоби соціально-психологічної корекції суїцидонебезпечних станів особистості

та її саморегуляція у міжособистісних конфліктах. *Теоретичні і прикладні проблеми психології* : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. № 1 (51). С. 111–119.

2. Кальницький Э.А. Экзистенциальный вакуум и кризис идентичности. *Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2017. №33.

УДК 159.964.21:316.614.5:616-036.21

Розіна І. В., Мунтян Н. В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ В МОЛОДІЙ СІМ'Ї ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

У статті розглянуті особливості прояву конфліктів в молодій сім'ї під час пандемії, що є недостатньо вивченим і потребує більш глибокого дослідження. Сімейні конфлікти стали дуже поширеним явищем, що свідчить про дисгармонію шлюбних відносин. В наш час особливо актуальне в науці питання виявлення характеру, форм і причин конфліктів, оскільки в період соціальних трансформацій кількість розлучень збільшилася, особливо в молодих сім'ях. Дослідники різних країн надають докази, що свідчать про руйнівний вплив COVID-19 на психічне самопочуття через довготривалу самоізоляцію населення, в результаті чого можемо спостерігати різке зростання рівня конфліктних ситуацій та стрімкий ріст показників розлучень у світі. За результатами вивчення сутності подружнього конфлікту, досліджено